

อาจารย์คายนี เดอะซีร์รี่ ครั้งที่ 2

'The Golden Peninsula: ยลอุษาคเนย์จากมุมมองทางมานุษยวิทยา'

เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2565 เป็นเวทีที่สองของวงเสวนาออนไลน์อาจารย์คายนี เดอะซีร์รี่ครั้งที่ 2 "The Golden Peninsula: ยลอุษาคเนย์จากมุมมองทางมานุษยวิทยา" ร่วมเสวนาโดย ศ.ดร.ยศ สันตสมบัติ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รศ.ดร.ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รศ.ดร.จักรกริช สังขมณี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำเนินรายการโดย ผศ.ดร.กীরติพร จูตะวีริยะ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

วงเสวนานี้ได้กล่าวถึงงานเขียนชิ้นสำคัญของ Charles F. Keyes ในผลงานที่มีชื่อว่า "The Golden Peninsular: Culture and Adaptation in Mainland Southeast Asia" ซึ่งอาจารย์คายนีได้กล่าวไว้ในวงเสวนาว่า อาจารย์คายนีได้ยกหนังสือเล่มนี้ให้เป็นหนังสือที่ท่านรักมากที่สุด ในบทความนี้จึงแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ภาคดังนี้ ภาคที่หนึ่ง: สรุปความจากวงเสวนาออนไลน์อาจารย์คายนี เดอะซีร์รี่ครั้งที่ 2 "The Golden Peninsula: ยลอุษาคเนย์จากมุมมองทางมานุษยวิทยา" และภาคที่สองหนังสือ The Golden Peninsular: Culture and Adaptation in Mainland Southeast Asia ซึ่งเนื้อหาสรุปจากทั้งสองภาคจะช่วยให้ผู้อ่านเห็นว่าทำไมหนังสือเล่มนี้จึงเป็นผลงานที่อาจารย์คายนีรัก และภาคภูมิใจมากที่สุด

ภาคที่หนึ่ง: สรุปความจากวงเสวนาออนไลน์อาจารย์คายนี เดอะซีร์รี่ครั้งที่ 2 "The Golden Peninsula: ยลอุษาคเนย์จากมุมมองทางมานุษยวิทยา"

วงเสวนาออนไลน์อาจารย์คายนี เดอะซีร์รี่ครั้งที่ 2 "The Golden Peninsula: ยลอุษาคเนย์จากมุมมองทางมานุษยวิทยา" ในครั้งนี้ได้รับความร่วมมือจากลูกศิษย์จากทั้ง 3 สถาบันหลักในภาคอีสาน ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมีจุดประสงค์เพื่อบอกเล่าถึงผลงานชิ้นสำคัญของอาจารย์คายนีที่ท่านได้ทิ้งไว้ให้เป็นมรดกทางด้านวิชาการที่ช่วยบุกเบิกการศึกษาเกี่ยวกับไทยศึกษา และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา

ภูมิหลัง และความน่าสนใจของ The Golden Peninsular: Culture and Adaptation in Mainland Southeast Asia โดย ศ.ดร.ยศ สันตสมบัติ

อาจารย์คายนีได้เริ่มเกริ่นถึงความทรงจำ และความรู้สึกเมื่อครั้งที่มีโอกาสได้ไปร่วมทานข้าวกับอาจารย์คายนี และ Jane Keyes (เจน คายนี) ภรรยาของท่านพร้อมทั้งลูกศิษย์ท่านอื่น ๆ บรรยากาศในระหว่างที่ท่านข้าวเป็นไปด้วยความเป็นกันเอง บทสนทนาในวันนั้นเป็นความรู้สึกที่อาจารย์คายนีจำได้อย่างแม่นยำเพราะคำตอบที่ได้จากอาจารย์คายนีนั้นแทบไม่ใช้เวลาในการครุ่นคิดถึง และคุณเจน คายนี ก็ยิ้มขึ้นมาทันทีเหมือนกับรู้คำตอบของอาจารย์คายนีอยู่แล้ว

อาจารย์ยศจึงได้ถามอาจารย์คายส์ว่า "ในบรรดางานทั้งหมดที่ทำมา งานชิ้นไหน
ที่อาจารย์รักมากที่สุด"

อาจารย์คายส์ตอบว่า "หนังสือเล่มนี้ *The Golden Peninsula*"

นอกจากนี้อาจารย์ยศยังได้เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมระดับโลก และเล่าถึงเรื่องราว
ของอาจารย์คายส์ไปพร้อม ๆ กันเพื่อแสดงให้เห็นว่าหนังสือ *The Golden
Peninsular: Culture and Adaptation in Mainland Southeast Asia* ได้รับอิทธิพล
มาจาก 2 ประเด็น ดังนี้

1. อิทธิพลจาก Lauriston Sharp (อาจารย์ลอริสตัน ชาร์ป) ซึ่งเป็นอาจารย์ของ
อาจารย์คายส์ และเป็นนักมานุษยวิทยาคนสำคัญผู้บุกเบิกภาควิชามานุษยวิทยา ที่
มหาวิทยาลัยคอร์เนล (Cornell University) ในปี 1936 และเป็นผู้วางรากฐาน
การศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และไทยศึกษาให้กับมหาวิทยาลัยคอร์เนล จากการ
เข้ามาทำโครงการวิจัยคอร์เนล-ไทยแลนด์ (Cornell-Thailand Project) ที่เป็นการ
ศึกษาวิจัยชานาหมู่บ้านบางชั้นในแถบมินบุรี กรุงเทพมหานคร กับการพัฒนาประเทศ
ไทย ในปี 1947 ซึ่งอาจารย์ลอริสตัน ชาร์ป เป็นผู้แนะนำให้อาจารย์คายส์ทำวิจัย
เกี่ยวกับชานาในภาคอีสานเพื่อให้สามารถเปรียบเทียบข้อมูลกันได้
2. อิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมระดับโลก เนื่องจากอาจารย์คายส์เริ่มเขียน
หนังสือเล่มนี้ตั้งแต่ภายหลังเกิดสงครามโลกครั้งที่สอง (World War II) และสงคราม
เวียดนาม (Vietnam War) ห้วงเวลาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการทำงานของนักวิชาการสาย
มานุษยวิทยาเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นช่วงที่เกิดกระแสต่อต้านอเมริกา นักวิชาการที่
ทำงานกับกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา (United States Department of
State) โดยเฉพาะจากสำนัก Cornell อย่างอาจารย์ลอริสตัน ชาร์ป ที่ถูกมองว่าเป็น
ส่วนหนึ่งของ Cornell Mafia จึงทำให้อาจารย์คายส์ถูกวิพากษ์วิจารณ์ไปด้วย

อาจารย์ยศจึงได้นำเสนอว่าหนังสือ *The Golden Peninsular: Culture and
Adaptation in Mainland Southeast Asia* ของอาจารย์คายส์จึงเป็นการเติบโตภายใต้
การรับอิทธิพลมาจากอาจารย์ลอริสตัน ชาร์ป เพราะอาจารย์ลอริสตัน ชาร์ป ให้ความสนใจกับ
การศึกษา "Adaptation หรือการปรับตัว" และหนังสือเล่มนี้ยังถือเป็นผลผลิตที่ช่วยให้อาจารย์
คายส์เข้าใจเรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษามากยิ่งขึ้น

อีกประเด็นที่น่าสนใจที่อาจารย์ยศมองว่าอาจารย์คายส์มีความกล้าหาญ คือ Chapter
3 Rural Life in Theravada Buddhist Societies หรือบทที่ 3 ของหนังสือ อาจารย์
คายส์ได้สร้างข้อสรุปเกี่ยวกับบทบาทของผู้หญิงว่ามีความสำคัญในฐานะของการเป็นผู้นำ
ครอบครัว ในการขับเคลื่อนวิถีการดำเนินชีวิตประจำวัน และเศรษฐกิจ ในขณะที่ผู้ชายมีบทบาท
สำคัญเกี่ยวกับศาสนาซึ่งงานเขียนในลักษณะของมุมมองต่อบทบาททางเพศในช่วงปี
1970 ถือเป็นเรื่องที่ยังไม่ได้รับความนิยมนัก

สำหรับอาจารย์ตนเองนั้นหนังสือเล่มนี้ได้สร้างความประทับใจตั้งแต่ครั้งแรกที่อ่าน เพราะรู้สึกว่าคุณอาจารย์คายนีให้ความสำคัญกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ทางด้านประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South East Asia) หรือแหลมทอง The Golden Peninsula ในบริเวณไทย พม่า ลาว และกัมพูชา ที่ช่วยสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ของอาณาบริเวณศึกษา หรือกล่าวได้ว่าหัวใจหลักของหนังสือเล่มนี้คือ “วัฒนธรรมเป็นภาพสะท้อนของการปรับตัวของมนุษย์ต่อเงื่อนไขการดำรงอยู่ และในขณะเดียวกันวัฒนธรรมเองกลายมาเป็นเงื่อนไขอีกชุดหนึ่งที่มีมนุษย์ต้องปรับตัวเข้าหา”

กรอบแนวคิดของ The Golden Peninsular: Culture and Adaptation in Mainland Southeast Asia โดย รศ.ดร.ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี

อาจารย์ปิ่นแก้วได้วิเคราะห์ต่อจากอาจารย์คายนีและนำเสนอถึงกรอบแนวคิดของหนังสือ The Golden Peninsular: Culture and Adaptation in Mainland Southeast Asia ว่าผลงานเขียนของคุณอาจารย์คายนีถือเป็น weberian เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากงานของ Max Weber และใช้แนวคิดการศึกษาวัฒนธรรมของ Clifford James Geertz โดยนำเสนอว่าคุณอาจารย์คายนีไม่ได้ศึกษาวัฒนธรรมในแง่ของวัตถุ แต่ศึกษาจากการกระทำหรือการแสดงออกของมนุษย์ที่สะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวต่อเงื่อนไขเพื่อดำรงชีวิตซึ่งแนวคิดนี้เรียกว่าการศึกษาระบบความหมาย

ในมุมมองของคุณอาจารย์ปิ่นแก้ว จากการศึกษางานเขียนทางด้านอุษาคเนย์ศึกษาของคุณอาจารย์คายนีทำให้พบว่าพลวัตวัฒนธรรมประกอบไปด้วย 2 มุมมอง ดังนี้ 1) การให้ความสำคัญกับการตีความจากประสบการณ์ของผู้คนมากกว่าการพุ่งเป้าไปที่วัฒนธรรมที่มีความตายตัว และ 2) การให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งทั้ง 2 มุมมองนี้สะท้อนให้เห็นว่าคุณอาจารย์คายนีให้ความสำคัญกับการศึกษาเกี่ยวกับการปรับตัวระหว่างมนุษย์และบริบทแวดล้อม

ข้อจำกัดในการศึกษาครั้งนี้ที่คุณอาจารย์ปิ่นแก้วได้วิเคราะห์ไว้เสริมจากอาจารย์คายนีได้กล่าวถึงบทบาทของผู้ชาย และบทบาทของผู้หญิงในบทที่ 3 คือ หนังสือเล่มนี้แม้จะมีกล่าวถึงบทบาทของผู้หญิงไว้แต่ถูกกลืนไว้ด้วยการถูกวางโครงสร้างทางสังคมที่ไม่ได้มีการวิเคราะห์ขั้นทางสังคม เช่น หนังสือมีการกล่าวถึงบทบาทของผู้หญิงในแง่ของศาสนาแต่เป็นบทบาทที่ปรากฏซ้อนทับในบทบาทผู้ชาย ในมุมมองของคุณอาจารย์ปิ่นแก้วหนังสือเล่มนี้จึงสามารถตั้งคำถามต่อได้ว่าศาสนาของผู้หญิงมีความแตกต่างจากศาสนาของผู้ชายหรือไม่? หรือแท้จริงแล้วมีความขัดกันจากปัจจัยของพื้นที่ศึกษา

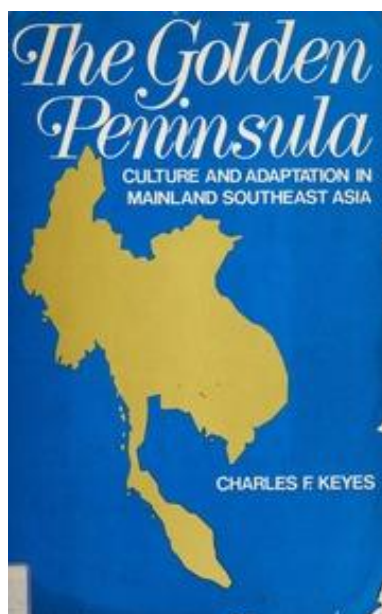
The Golden Peninsular: Culture and Adaptation in Mainland Southeast Asia ในมิติทางการเมือง สังคม และวัฒนธรรม โดย รศ.ดร.จักรกริช สังขมณี

ในช่วงสุดท้ายของวงเสวนาอาจารย์จักรกริชได้รื้อหนังสือในฐานะคนรุ่นใหม่ที่กำลังศึกษาอาจารย์ค้ายส์ผ่านการอ่านหนังสือด้วยการยกตัวอย่าง Chapter 5 Cities in Changing Societies in Mainland Southeast Asia ของ The Golden Peninsular: Culture and Adaptation in Mainland Southeast Asia ขึ้นมาอธิบายถึงการศึกษาเมืองเพื่อทำความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

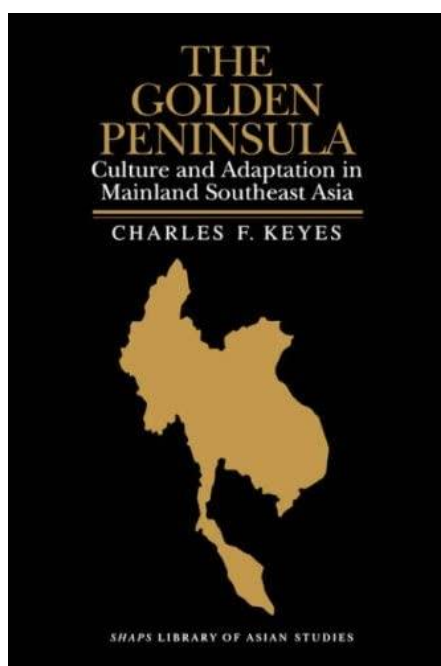
อาจารย์จักรกริชได้สนับสนุนสิ่งที่อาจารย์ยศได้กล่าวถึงในเรื่องของ “วัฒนธรรมเป็นภาพสะท้อนของการปรับตัวของมนุษย์ต่อเงื่อนไขการดำรงอยู่ และในขณะเดียวกันวัฒนธรรมเองก็กลายเป็นเงื่อนไขอีกชุดหนึ่งที่มนุษย์ต้องปรับตัวเข้าหา” (ในปัจจุบันเรียกแนวคิดนี้ว่ามานุษยวิทยาที่มีมากกว่ามนุษย์ (more-than-human anthropology) โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์, (2564)) อาจารย์จักรกริชจึงได้ยกตัวอย่างในบทที่ 5 ของหนังสือซึ่งอาจารย์ค้ายส์ได้อธิบายถึงความทันสมัยของเมือง ณ ยุคนั้นผ่านการนำเสนอในระดับของอุษาคเนย์จากการศึกษาเมืองในฐานะศูนย์รวมของความสัมพันธ์ที่อยู่ท่ามกลางพลวัตทางสังคม และวัฒนธรรมในมิติต่าง ๆ

ตัวอย่างเช่น ในอดีตหรือยุคก่อนอาณานิคมการเกิดขึ้นของเมืองถูกตั้งอยู่บนฐานคิดของความเชื่อทางศาสนาจักรวาลวิทยาที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตประจำวันของคนในพื้นที่ศึกษา ผลิตออกมาเป็นวัตถุทางวัฒนธรรม เช่น สิ่งปลูกสร้างอาคาร กำแพงเมือง และสถานที่ประกอบพิธีกรรมที่ถูกกำหนดขึ้นโดยผู้นำ หรือผู้ปกครองเมือง งานเขียนของอาจารย์ค้ายส์จึงได้สะท้อนให้เห็นว่าเมืองได้ถูกเปลี่ยนแปลงไปในช่วงที่อาณานิคมเข้ามาซึ่งเป็นช่วงที่เริ่มมีเทคโนโลยีการเดินเรือเข้ามาส่งผลให้มีการติดต่อการค้าขายทางไกลโดยพ่อค้า ฑูต และเจ้าเมืองต่าง ๆ การเจริญเติบโตขึ้นของเมืองจึงได้ถูกแทนที่ด้วยการค้า และระบบเศรษฐกิจ อาจารย์จักรกริชจึงพยายามชี้ให้เห็นว่าหากย้อนกลับไปปี 1977 ที่ตีพิมพ์หนังสือเล่มนี้เป็นครั้งที่ 2 แนวคิดในการเขียนงาน และการเล่าเรื่องของอาจารย์ค้ายส์ถือว่าเป็นแนวคิดที่เหนือกาลเวลา

ภาคที่สอง: เนื้อหาสำคัญของหนังสือ The Golden Peninsular: Culture and Adaptation in Mainland Southeast Asia

รูปที่ 1 ปกหนังสือ The golden peninsula : Culture and adaptation in mainland Southeast Asia จาก <https://archive.org/details/goldenpeninsulac00keye>

รูปที่ 2 ปกหนังสือ The golden peninsula : Culture and adaptation in mainland Southeast Asia จาก <https://uhpress.hawaii.edu/title/the-golden-peninsula-culture-and-adaptation-in-mainland-southeast-asia/>

หนังสือเรื่อง The Golden Peninsular: Culture and Adaptation in Mainland Southeast Asia ของอาจารย์คายนีเกิดขึ้นด้วยความตั้งใจในการทำความเข้าใจวิถีชีวิตของผู้คนกลุ่มต่าง ๆ ในอนุภาคนิยม ซึ่งมีความหลากหลายในด้านประวัติศาสตร์ของแต่ละภูมิภาค ทั้งนี้อาจารย์คายนีได้เข้าไปศึกษาชีวิตของคนกลุ่มต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่ของประเทศไทย, พม่า, ลาว, กัมพูชา และเวียดนาม พร้อมทั้งวิเคราะห์ความหลากหลายเหล่านั้นทั้งในด้านวิถีชีวิต ประเพณี และศาสนา อาจารย์คายนีเริ่มต้นด้วยการเล่าเรื่องพื้นฐานอันได้แก่ ประวัติศาสตร์ของกลุ่มคนพื้นที่ที่ตั้งรกรากและอาศัยอยู่บนภาคพื้นทวีปของดินแดนอนุภาคนิยมตั้งแต่ในช่วงยุคก่อนประวัติศาสตร์ ตลอดจนกล่าวถึงระบบและโครงสร้างของกลุ่มคนพื้นถิ่นและชนเผ่าประกอบด้วยการทำมาหากิน และสร้างผลผลิตทั้งการทำประมงของชาวเล การทำไร่หมุนเวียนของชาวเขา การเพาะปลูกข้าวของชาวไทดำ เป็นต้น สังคมการเมืองและการปกครอง ความเชื่อ รวมถึงภาษา

ในส่วนท้ายของเนื้อหาบทที่ 1 นั้นอาจารย์คายนีได้กล่าวถึงกลุ่มชาติพันธุ์ 3 กลุ่ม พร้อมทั้งให้รายละเอียดวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าว ได้แก่ ชาวเซมิง ในอ่าวมาเลย์ ชาวจีน ทางตอนเหนือของพม่า และชาวกะเหรี่ยง ในพม่าและไทย

บทวิเคราะห์ถัดไปอาจารย์คายนีกล่าวถึงพัฒนาการของศาสนาพุทธเถรวาทในภาคพื้นทวีปของดินแดนอนุภาคนิยม โดยเริ่มต้นด้วยการกล่าวถึงรากฐานของศาสนาพุทธเถรวาทที่พัฒนามาจากศาสนาพุทธแบบอินเดีย ซึ่งเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ในด้านการค้า ศาสนาพุทธในพื้นที่อนุภาคนิยมนี้ระยะแรกนั้นได้รับอิทธิพลจากศาสนาพราหมณ์ ดังมีการกล่าวถึงตำนานของการสร้างเมืองพูนินและจามปา ด้วยเรื่องที่ว่าพระเจ้าเกาทีณยะ พราหมณ์ชาวอินเดียเดินทางมายังดินแดนแห่งนี้และอภิเษกกับพระนางโสมมา พระธิดาของพญานาคที่ปกครองดินแดนแถบนี้ รวมถึงการวิเคราะห์อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกในยุคอาณานิคมที่ส่งผลให้สังคมพุทธเถรวาทมีการเปลี่ยนแปลงไป

ในบทที่ 3 อาจารย์ Charles F. Keyes เปรียบเทียบวิถีชีวิตในสังคมพุทธเถรวาทของผู้คนในพื้นที่พม่า ไทย ลาว และกัมพูชา ภายใต้บริบทของแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกันออกไปโดยให้ความสนใจที่ประเพณี พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตซึ่งสัมพันธ์กับความเชื่อทางศาสนา ความสัมพันธ์และบทบาทของเพศชายและหญิง โดยกล่าวถึงว่าฝ่ายหญิงจะมีบทบาทเป็นผู้นำครอบครัวในแง่ของการดำรงชีวิตประจำวันและเศรษฐกิจ ส่วนฝ่ายชายจะเป็นผู้นำในทางศาสนา และสังคมด้านอื่น

การกล่าวถึงธรรมเนียมดั้งเดิมและการเปลี่ยนแปลงในเวียดนาม ค่อนข้างจะมีข้อแตกต่างจากพื้นที่อื่นในดินแดนนี้ เนื่องจากได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมมาจากวัฒนธรรมจีน เอเชียตะวันออก และวัฒนธรรมของฝรั่งเศสในช่วงยุคอาณานิคม ข้อถกเถียงเกี่ยวกับวัฒนธรรมของเวียดนามจึงไม่ได้มุ่งสู่ประเด็นความสัมพันธ์ของศาสนาพุทธเถรวาทเหมือนดังวัฒนธรรมในดินแดนใกล้เคียง แต่เป็นการวิเคราะห์สังคมวัฒนธรรมที่มีผลเกี่ยวเนื่องกับการเมืองการ

ปกครอง ผลของสงครามที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรม รวมถึงแนวคิดคอมมิวนิสต์ที่ส่งผลต่อวัฒนธรรม

ขณะที่บทสุดท้าย Charles F. Keyes พาไปสำรวจความเป็นเมืองในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในดินแดนภาคพื้นทวีปของอุซาคเนย์ ตั้งแต่ในยุคที่ผู้คนยังมีความเชื่อในเรื่องทางศาสนาจักรวาลวิทยาที่ถูกนำเสนอผ่านวัฒนธรรมในชีวิตประจำวันและวัตรปฏิบัติ ซึ่งความเชื่อเหล่านี้ถูกปรับเปลี่ยนไปเมื่อถึงยุคอาณานิคม มีการนำเสนอความรู้ทางวิทยาศาสตร์เข้ามา มากยิ่งขึ้นและเป็นยุคที่เมืองมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบมาจากช่วงอาณานิคมนั้นส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม และความคิดความเชื่อของผู้คนในดินแดนนี้อีกด้วย

จากเนื้อหาสรุปความจากวงเสวนาออนไลน์อาจารย์คายนี เดอะซีร์รี่ครั้งที่ 2 "The Golden Peninsula: ยลอุซาคเนย์จากมุมมองทางมานุษยวิทยา" และเนื้อหาสำคัญของหนังสือ The Golden Peninsular: Culture and Adaptation in Mainland Southeast Asia จะช่วยให้ผู้อ่านได้เห็นถึงการก่อร่างสร้างตัวของหนังสือเล่มนี้ภายใต้อิทธิพลต่าง ๆ ที่ทำให้เห็นว่าอาจารย์คายนีได้พยายามอย่างหนักเพื่อศึกษาและทำความเข้าใจอุซาคเนย์ ศึกษาที่แม้ว่าจะผ่านมากกว่า 27 ปีแล้วหลังจากที่ตีพิมพ์หนังสือเล่มนี้เป็นครั้งแรก แนวคิดที่ใช้ในการเขียนหนังสือเล่มนี้ถือเป็นแนวคิดที่มองไปข้างหน้า สามารถนำมาทำความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในปัจจุบันได้

ผู้สนใจสามารถสืบค้นชุดเอกสารจดหมายเหตุของอาจารย์คายนี ได้ที่ฐานข้อมูลจดหมายเหตุมานุษยวิทยา (ภายใต้การแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกับมหาวิทยาลัยวอชิงตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา) และสามารถเยี่ยมชมนิทรรศการจดหมายเหตุมานุษยวิทยา ณ ชั้น 1 อาคารศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ที่จัดแสดงผลงานรูปถ่ายการทำงานภาคสนามของอาจารย์คายนี และจัดแสดงผลงานทางวิชาการของอาจารย์คายนีที่มีพร้อมให้บริการที่ห้องสมุด ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) สำหรับผู้ที่สนใจสามารถติดต่อสอบถามได้ที่ห้องสมุด หรือติดต่อเพื่อขอยืมหนังสือผ่านทาง Facebook Fanpage: ห้องสมุด ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร-SAC Library และ Line: @sac-library

ผู้เขียน

จรรยา ยุทธพลนาวิ, วิภาวดี โกะเค้า, วรินกานต์ ศรีชมภู

นักบริการสารสนเทศ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

บรรณานุกรม

Charles F. Keyes. (1994). <https://uhpress.hawaii.edu/title/the-golden-peninsula-culture-and-adaptation-in-mainland-southeast-asia/>

Charles F. Keyes. (1995). <https://archive.org/details/goldenpeninsulac00keye>

โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์. (2564). ยาปฏิชีวนะในสวนส้ม : โรคกรีนนิ่งและมานุษยวิทยาที่มีมากกว่ามนุษย์. ใน
โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์ (บ.ก.), *เข็ญดี้อยา : มานุษยวิทยาของยาต้านจุลชีพ* (หน้า 112-141). กรุงเทพฯ:
ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).